

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **L. M.**, zast. pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Alenou Kružíkovou, advokátkou, se sídlem v Brně, Příkop 2a, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. 4. 2004, č. j. 55 Az 5/2004 – 20,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. 4. 2004, č. j. 55 Az 5/2004 – 20, **se zrušuje** a věc se tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

II. Odměna zástupkyni stěžovatelky Mgr. Aleně Kružíkové, advokátce v Brně, Příkop 2a, **se stanoví** ve výši 2150 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 5. 1. 2004 se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze dne 15. 12. 2003, č. j. OAM-4939/VL-03-ZA07-2003, jímž bylo rozhodnuto tak, že se žalobkyni neuděluje azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 3 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona, v platném znění. Žalobkyně navrhovala, aby pro nezákonnost bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému správnímu orgánu k dalšímu projednání. Současně žádala, aby jí soud pro řízení ustanovil zástupce. V žalobě uvedla, že písemnosti jí mají být doručovány na adresu P. 7, V. 24, k rukám pana Ing. K. H.

Krajský soud v Brně zaslal na naposledy uvedenou adresu žalobkyni formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro rozhodnutí o žádosti o ustanovení zástupce“ s přípisem, aby tento formulář vyplněný soudu vrátila ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení výzvy. Spolu s tímto formulářem jí též zaslal poučení o složení senátu, který bude její věc projednávat a o možnosti vznést ve smyslu § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) námitku podjatosti soudců či jiných soudních osob. Zásilka byla soudu vrácena poštou se záznamem, že adresát nebyl zastižen a v úložní lhůtě si písemnost nevyzvedl. Krajský soud proto písemnost zaslal stěžovatelce na adresu, která byla odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra evidována jako adresa jejího předchozího pobytu, tedy do Pobytového střediska Zastávka u Brna, Havířská 514. Ani tento pokus o doručení zásilky stěžovatelce se nezdařil, písemnost byla vrácena soudu zpět s poznámkou Azylového zařízení MV v Zastávce u Brna, že žalobkyně má propustku na adresu B. J., F. 81, Č. K. Ani na tuto adresu se však stěžovatelce nepodařilo písemnost doručit, neboť adresátka nebyla v den doručení (18. 3. 2004) v místě doručení zastižena a vzdor výzvě a poučení o jejím uložení u pošty a možnosti si ji vyzvednout, tak v následujících dnech neučinila, takže písemnost byla poštou vrácena soudu dne 2. 4. 2004.

Krajský soud v Brně poté vydal dne 14. 4. 2004 pod č. j. 55 Az 5/2004 – 20 usnesení, jímž návrh žalobkyně ze dne 5. 1. 2004 na ustanovení zástupce zamítl. Unesení neodůvodnil s odkazem na ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s. Žalobkyni poučil, že proti tomuto usnesení může podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Brně, přičemž podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, což neplatí jen v případě, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Žalobkyně, které se podařilo usnesení doručit dne 3. 5. 2004 na adresu Č. K., F. 81, podala proti uvedenému usnesení Krajského soudu v Brně včas kasační stížnost, v níž se zamítnutím žádosti na ustanovení zástupce nesouhlasila odůvodněním, že v průběhu azylového řízení se několikrát změnil azylový zákon a ona vzhledem ke špatné znalosti českého jazyka nemá možnost prostudovat tyto změny. Žádala, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení Krajského soudu v Brně a ustanovil jí právního zástupce.

Žalobkyně (dále jen stěžovatelka) současně požádala, aby věc byla přikázána k projednání Krajskému soudu v Plzni, protože bydlí v Č. K. a nemůže hradit náklady na cestování a bydlení v B.

Usnesením ze dne 29. 6. 2004, č. j. 55 Az 5/2004 – 45 Krajský soud v Brně ustanovil stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Alenu Kružíkovou, advokátku, se sídlem v Brně, Příkop 2a, zástupkyní stěžovatelky. Učinil tak s odůvodněním, že stěžovatelka doložila (vyplněným „Potvrzením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“), že v jejím případě jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, resp. pro ustanovení právního zástupce ve smyslu § 35 odst. 7 věty první s. ř. s.

Soudem ustanovená zástupkyně se v doplňku kasační stížnosti ze den 17. 8. 2004 dovolává důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť má za to, že napadené rozhodnutí je nezákonné, když soud nesprávně posoudil otázku splnění předpokladů stěžovatelky pro ustanovení zástupce. Stěžovatelka má za to, že pokud jí byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyně z důvodů uvedených v § 35 odst. 7

s. ř. s., nebyl zde oprávněný důvod jí zástupkyni neustanovit též pro celé řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí správního orgánu. Připomíná, že důvody žádosti o udělení zástupce byly a zůstávají stejné a stěžovatelka doložila, že jsou u ní splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že v dané věci není vázán důvodem kasační stížnosti, v níž se stěžovatelka dovolává ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, tedy otázky, zda stěžovatelka splňovala předpoklady pro ustanovení zástupce i pro řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí správního orgánu či nikoliv. Nejvyšší správní soud má za to, že tímto důvodem není vázán, neboť napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění [§ 109 odst. 3 a § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Krajský soud v Brně napadené usnesení ze dne 14. 4. 2004, jímž návrh žalobkyně na ustanovení zástupce zamítl, neodůvodnil, jen uvedl, že toto usnesení nemusí obsahovat odůvodnění a odkázal v tomto směru na § 55 odst. 4 s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení nemusí usnesení, jímž se řízení nekončí a jímž se nikomu neukládá povinnost, obsahovat odůvodnění. Lze připustit, že napadené usnesení patří mezi ta, jimiž se nikomu povinnost neukládá a jimiž se řízení nekončí, nicméně nutno zdůraznit, že ustanovení § 55 odst. 4 ponechává na úvaze soudu, zda za takové situace usnesení odůvodnit či nikoliv. Nejvyšší správní soud má za to, že usnesení, jímž se zamítá návrh účastníka, zde konkrétně návrh na ustanovení zástupce, by odůvodnění obsahovat mělo, neboť účastník by měl alespoň rámcově seznat, co vedlo soud k tomu, že jeho návrhu nevyhověl. To platí tím spíše, že usnesení, jímž se zamítá návrh na ustanovení zástupce, není toliko usnesením upravujícím vedení řízení, a proti němuž není kasační stížnost přípustná, ale jde o usnesení sice procesní povahy, ale takové, jímž se nepochybně ovlivňuje další postavení účastníka v přezkumném řízení soudním a zasahuje se tak do jeho práv. Jde o usnesení, proti němuž je kasační stížnost přípustná a i soud rozhodující o kasační stížnosti by měl seznat, jaké důvody vedly krajský soud k zamítnutí návrhu, což platí zejména v případech, v nichž rozhodnutí soudu závisí na posouzení, zda jsou splněny zákonné podmínky pro možnost vyhovění návrhu tak, jak je tomu i v případě ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení, navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citovaného ustanovení je patrné, že jednou z podmínek pro možnost ustanovení zástupce je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a další podmínkou je zjištění, že takové opatření je potřebné k ochraně práv účastníka. V dané věci však z neodůvodněného usnesení krajského soudu nelze vůbec zjistit, kterou z těchto podmínek pokládal za nesplněnou, jen lze dovozovat, že zřejmě tu prvou, když stěžovatelka nedoložila v řízení splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Ostatně v napadeném usnesení není ani odkaz na ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. a lze tudíž jen předpokládat, že právě z hlediska citovaného zákonného ustanovení se krajský soud věcí zabýval.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v řízení, v němž rozhodnutí soudu o podaném, byť jen procesním (mezitímním) návrhu, je vázáno na splnění zákonných podmínek, musí usnesení o zamítnutí takového návrhu, třebaže se jím řízení nekončí a účastníku se neukládá žádná povinnost, obsahovat odůvodnění a nejde tudíž o případ aplikace ustanovení § 55 odst.

4 s. ř. s. Absence odůvodnění takového rozhodnutí způsobuje totiž jeho nepřezkoumatelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pro níž je třeba takové rozhodnutí zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Na krajském soudu bude, aby z hlediska ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. znovu žádost stěžovatelky posoudil a své rozhodnutí o ní odůvodnil, jsa vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Zástupkyni stěžovatelky Mgr. Aleně Kružíkové, která byla ustanovena soudem pro řízení o kasační stížnosti, náleží odměna za dva úkony právní služby po 1000 Kč, a to příprava a převzetí zastoupení a podání doplňku kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k nimž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč ke každému z úkonů – celkem 150 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/996 Sb.). Odměna jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu, neboť jde o zastupování v řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu